

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog „Sokolska prosveta“

Ljubljana,
27. oktobra 1933.

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2177 • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju



God. IV
Broj 43

Saopštenje Uprave Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

Povodom glasova koji se u najnovije doba sa izvesne strane šire s prozirnom tendencijom kao da je Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije otstupio od svog stanovišta sadržanog u deklaraciji izdatoj povodom poznate biskupske poslanice, i radi bolje obaveštajne neupućenog dela naše javnosti, Izvršni odbor Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije kao vrhovni organ i predstavnik našeg Sokolstva i ovim ponovno naglašava, da jugoslovensko Sokolstvo ostaje veran čuvat sokolskih tradicija i svoje uzvišene ideologije

sadržane u rezoluciji Savezne skupštine od 1930 god. i objavljene u knjizi »Putevi i ciljevi«, koja ni u koliko nije niti ikada može biti u protivnosti s učenjima vere i crkve. Jugoslovensko Sokolstvo prema tome ne menja niti može menjati ona načela na kojima zasniva čitav svoj život i rad, jer je taj posvećen najvišim ciljevima našega naroda i celokupnog Slovenstva.

Izvršni odbor
Saveza Sokola Kraljevine
Jugoslavije

Sokolsko zborovanje u Beogradu

U subotu dne 21. oktobra o. g. održan je u Beogradu veliki sokolski zbor, a na kome su učesničili članovi Izvršnog odbora Saveza SKJ, starešine, načelnici i načelnice te prosvetari svih sokolskih župa u državi.

Ovaj zbor bio je sazvan da reši mnoga važna pitanja, koja dodiruju naše Sokolstvo, a o kojima uvelike ovisi rad i napredak Sokolstva Kraljevine Jugoslavije.

Da je važnost ovog sastanka bila dobro shvaćena od strane najširih redova Sokolstva, dokazom je činjenica, da su na zboru bile zastupane sve sokolske župe.

Zbor se održavao u dvorani letnjeg doma Sokolskog društva I u Beogradu, a otvorio ga je I. zam. starešina br. E. Gangl, pozdravivši srdačnim rečima sve sakupljene, naglasivši veliku potrebu jedinstvenog rada u celokupnom Sokolstvu kao i potrebu požrtvovanja

nosti svih sokolskih funkcionalera u svima sokolskim jedinicama.

Iza br. Gangla govorio je načelnik Saveza br. Miroslav Ambrožić, koji je u svom govoru pružio preglednu sliku rada i stanja jugoslovenskog Sokolstva, a dodirnuo je i sva važna pitanja, koja zasecaju fizičko vaspitanje naroda.

Citavo zborovanje razvijalo se tačno po ustanovljenom dnevnom redu, pa su raspravljeni mnogi predlozi načelništva, odnosno tehničkog odbora Saveza. Među ostalima raspravljen je predlog o gradnji za društvene, župskе i savezne prednjačke ispite i škole, da je predlog o putujućim prednjacima sokolskih župa i o što užoj povezanosti i saradnji svih vodećih organa u Sokolstvu. Rešavajući ovaj poslednji predlog, zbor se postavio na opravdano gledište, da je u sokolskim redovima potrebna što veća solidarnost, na-

ročito načelništva s ostalim organima žup. To je potrebno da se što više promiče, jer Sokolstvo treba da je svesno, da su svi, koji rade u Sokolstvu, na sokolskom radu samo radi Sokolstva i sami radi njegovog uspeha, a sve drugo bilo bi pomanjkanje potrebnoga sokolskog bratstva.

Raspravio se pravilnik o smučarskim prednjacima, prednjačkim knjižnicama, predlog o letovanju i taborenju sokolskog naraštaja, pravilnik o prelaznim darovima pri natecanjima te predlog o obaveznom nošenju sokolske značke.

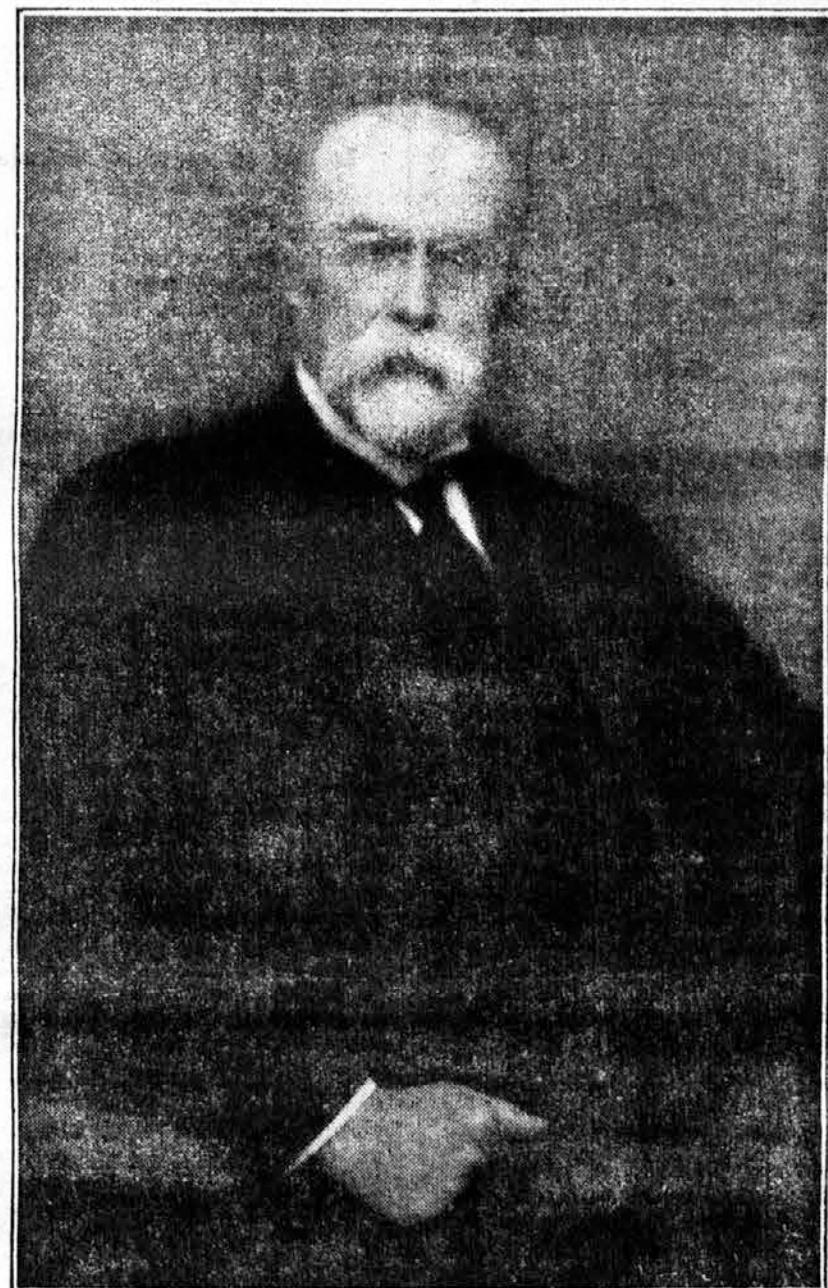
Zanimiva je bila rasprava o sokolskoj štedionici, koja je pružila jasniju sliku materijalnog stanja i potreba Sokolstva, a i njegova naziranja na opštu privrednu krizu i ulogu Sokolstva u saniranju tih teških prilika u najširim slojevima naroda. Po ovom predlogu nije donesen konkretan zaključak već je izabran naročiti odbor, koji će to pitanje potanko proučiti i sa konkretnim predlogom izneti pred narednu skupštinu Saveza.

Preglednu sliku celokupnog Sokolstva pružili su izveštaji svih starešina župa. Ti izveštaji dali su lep i zanimiv pregled kako jugoslovensko Sokolstvo unatoč velikim poteškoća i nerazumevanja kroči goleminom korakom napred i kako sokolska ideja zahvaća najšire slojeve naroda varoši i selu.

Konačno saslušani su i referati pojedinih predsednika saveznih otseka, među kojima je dodirnuto i pitanje izmene zakona o osnutku Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, pa je i u tom pogledu konstatovano, da se sokolsko delo sve više širi, a da su rezultati tog rada sve konkretniji i uspešniji.

Samo zborovanje zaključeno je sa željom svih, da se sokolski rad u narodu udvostruči, da se on što više proširi i sprovoda što organizovanije, kako bi taj rad doista bio naše najveće, najjači i najbolje nacionalno delo.

28. oktobra
praznik slobode i samostalnosti bratskog češkoslovačkog naroda



Brat T. G. Masaryk

Sutra, dne 28. o. m., proslavlja bratska Češkoslovačka Republika na najvećaniji način 15-godišnjicu svoje slobode i svoje samostalnosti. Ova proslava pada, doduše, u teško današnje doba, koje proživljuje i sav svet, ali to ni malo ne umanjuje značaj ovog najvećeg istorijskog dana bratskog češkoslovačkog naroda.

Sutrašnji praznik braće Čehoslovačaka ujedno je i naš jugoslovenski praznik, i po tome što dan iza toga datuma, t. j. 29. oktobra, pada i 15-godišnjica oslobođenja onog dela jugoslovenskog naroda, koji je čamio pod austro-madžarskim ropstvom, kao i zbog bratskih osećaja, koji od davnina spajaju češkoslovački i jugoslovenski narod, velikih tradicija na zajedničke borbe za oslobođenje i zbog neprocenjivih napora, koji su decenijama i decenijama prošloga i ovoga stoljeća prinašani zajednički s obe strane za postignuće velikog cilja — današnje slobode u ujedinjenja. I ovi bratski odnosi, ove toliko srađačne i tesne veze dvaju bratskih naroda iz godine u godinu bivaju sve tesnije i čvrše, i vidimo da se oličaju i u konturama jedne velike zajednice, stvorene posljednjih godina, koja pretstavlja moćan faktor u koncertu evropskih naroda.

Proslavljajući zajedno s bratskim češkoslovačkim narodom praznik njegove slobode i samostalnosti, neće biti izlišno ako letimice segnemo nešto i u češkoslovačku istoriju, da bi nam tako bili i jasniji motivi, koji su bratski češkoslovački narod kroz tolike vekove neprestano poticali na borbu za oslobođenje.

Poznato nam je naime svima, da su plemena, koja danas sačinjavaju češkoslovački narod, po svome dolašku na današnju teritoriju, stvorila svoje male državice, od kojih je nakon pada velikomoravske države, koja je značila prvi veliki pokus ujedinjenja Čeha i Slovaka, to jednog dela Panonskih Slovaca, podela Češka da dobija sve veći značaj i da stiče sve veći ugled, osobito kada Pršemisli postaju češki kraljevi. Zemlje češke krunе obuhvatale su onda ne samo današnju Češku, već i Moravsku, Slesku i delove

Slovačke te Lužice. Na žalost domaća dinastija, koja je dotada vladala, izumire, a na presto dodoše strani vladari. Bilo je medutim ipak još jednom izgleda, da će Češka dobiti vladar svoje krvi, kada je češkim kraljem bio izabran Juraj Podjebradski, ali nakon njegove smrti opet na presto češki kraljevi dodoše stranci, a među ovima napokon i Habsburgovci. Iako su i ovi kao i kraljevi narodne krvi polagali svečanu zakletvu da će poštivati sva prava zemlje i sva privilegija plemstva i gradanstva, oni su ubrzano počeli da krše svoju zakletvu i da krše narodna prava, zbog čega je i došlo do raznih sporova, a koje su počeli još i verski ratovi. Sudbonosna bitka na Beloj Gori god. 1620 — kada je plemstvo, verno svojoj zemlji i njenoj slobodi, doživelo pogibiju i slom, i kada su nakon ove bitke u Pragu bili pogubljeni prvaci češkog naroda, a njihovo imanje predano Nemcima, vernim sledbenicima i slugama Habsburgovaca — zapravo znači faktički, iako ne još i formalni te potpuni, gubitak državne slobode. Od tada, nakon Belo Gore, češki narod počeo je da biva sve više proganjan pa je morao i da se iseljava, dok na njegovo mesto dolažu Nemci, koji su počeli izvoditi sve jači pritisak i germanizaciju. Češki narod osjetio je da su Habsburgovci prekršili svoju zakletvu današnjem narodu, i to sećanje naroda na kršenje zakletve, na kršenje njegovih bitnih prava, više nikada nije kroz istoriju izumiralo i bledo. I u narodu počeo se da budu otpor protiv habsburškog tlačenja, koji se kroz generacije i generacije opet pretvara u otpor i protiv same državne forme. Kasnije nadošlo doba narodnog preporoda taj je otpor pogotovo ojačalo. Ali sada je nastajalo pitanje, da li će i kako će biti moguće da se narod oslobi od tudinca? I ovo pitanje podešlo je vodeće duhove Češke u razne tabore. Bilo je naime onih koji su smatrali da se sloboda može da postigne i parlamentarnim akcijama i da se i u okviru Austrije mogu rešiti nacionalna pitanja Čehoslovačka. Drugi su medutim smatrali da nacionalnu



Sa sokolskog zborovanja u Beogradu: predsedništvo zbara



Deo učesnika zbara pred letnjim domom Sokolskog društva Beograd I



SLOVENSKO SOKOLSTVO

Veze bugarskih Junaka s ČOS

Veze bugarskih Junaka sa slovenskim sokolskim savezima bile su do sada vrlo slabe. U prvom redu odnosile su se na posete Junaka prigodom sokolskih sletova. U najnovije vreme, međutim, izgleda, da će i u tom pogledu doći do preokreta na polju međusobnih veza i upoznavanja, kao članovi Medunarodne gimnastičke federacije Junaci se zanimaju također i za prestojeću medunarodnu takmičenja u Budimpešti, te su se u tu svrhu i održali na ČOS da im pribavi češki prevod vežba, koje su propisane za ponuđenu medunarodnu takmičenja. ČOS, naravno, vrlo rado je udovoljila želju Junaka i uopće stupila je ovim povodom s njima u tesniji razgovor. Tako je bilo međusobno utančeno, da će Savez bugarskih Junaka primati u zamenu za svoje publikacije, kao za list »Gimnastika, Sport i Kultura«, glavno glasilo ČOS »Vestnik sokolskih«, a što će Junacima mnogo doprineti za njihovu bolju orientaciju o dogadjajima u slovenskom Sokolstvu.

Sa zadovoljstvom beležimo ovaj početak približavanja Junaka slovenskom Sokolstvu i želimo, da bi veze između ostalih slovenskih sokolskih organizacija i Junaka što skrije bude tesnije i čvrše.

Izbirna takmičenja ČOS za Budimpeštu

Kako smo već izvestili, odlučeno je sada da se pokuša također naredne godine u Budimpešti prirediti i ženska međunarodna takmičenja. Radi toga ČOS sazvala je 22. o. m. u Pragu, u Trževom domu, svoju najbolje vežbačice da bi među njima izvršila prvo izbirno takmičenje. I zaista na ovaj poziv nastupilo je 17 takmičarka, u istinu najboljih od najboljih. Prvenstvo među ovima postigla je s. Vlasta Djekanova iz Žižkova, dosadanja prvakinja ČOS, za njom dolazi s. Nora Hajkova iz Praga III, zatim s. Ana Hržebřinova iz Vinograda i t. d. Većina takmičarki bila je iz Praga, ali bilo ih je i iz Brna i ostalih mesta, tako da je žensko načelnštvo ČOS moglo da stvari jasnu sliku o takmičarkama s kojima će nastupiti naredne godine u Budimpešti.

(Nastavak sa 1 strane)

slobodu treba izvojevati na svaki način, ne birajući sredstva, dakle i kidanjem svih veza s dinastijom i postojećom državnom formom, koju je olicačala Austro-Ugarska Monarhija. Ovi, radikalniji, koji su bili od velike većine smatrani fantastima, također i sami nisu nalazili načina, kako bi se sve to opet izvelo, da se dove do narodne slobode. Neki su stoga pomišljali na unutrašnju revoluciju, a koja je međutim u tadašnjim prilikama bila bezizgledna; drugi su pak pomišljali na eventualan rat i na intervenciju Rusije, koja bi oslobođala sve austrijske Slovene, a Češkoj dala za vladara jednog od svojih velikih knezova; treći su opet računali da se može doći do oslobođenja pomoću inostranstva, i to za slučaj ako dove do rata, a koji bi onda trebao potpuno da izmeni lice Evrope. I ovi poslednji, koje se inače smatralo najrealnijim i najvećim fantastima, u stvari bili su najrealniji i svojim radom za vreme svetskog rata u inostranstvu pa i u samoj Monarhiji oni su to najočitije i dokazali. Pa nije ni čudo da su uspeli u tom svom golenom pothvatu, koji je iziskivao toliko neocenjivog napora i tolikih žrtava, kada su na čelu ovih smeonih boraca stajali ljudi kao: Masarik, Beneš, Štefanik i drugi. O tome uostalom napisana je do danas već ogromna literatura, među kojom je neosporno najdublje i najinteresantnije Masarikovo delo »Svetksa revolucija«. Ovo delo predstavlja čam pratećih i meduratne prilike te gigantsku borbu jednog malog naroda za oslobođenje, koja je u mnogočem tekla paralelno s borom za slobodu jugoslovenskog naroda.

U ovoj borbi za oslobođenje naročito se je istaklo Sokolstvo. Ne samo Masarik, Beneš, Štefanik, Kramarž i drugi vode, koji su bili odlčni Sokoli, nego i hiljade i hiljade onih boraca na frontovima u Francuskoj, Italiji i Rusiji, koji su kao legioni u masama žrtvovali svoj život za ostvarenje velikog nacionalnog sna, a za koju su borbu svi ti bili vaspitani i spremani fizički i moralno baš u sokolskim redovima. Jedan od tolikih nebrojenih svetih primera sokolskog pregaranja, za otadžbinu vidimo i u primeru pukovnika br. Josipa Šveca.

Proslavljajući s braćom Čehoslovenscima 15. obljetnicu njihove slobode i samostalnosti, i pozdravljajući praznik 28. oktobra s najdubljim osećajima radosti i bratske ljubavi, mi se ujedno sećamo i svih nadčovečanskih žrtava, kojima je bila iskuljena ta sloboda i

Međunarodna takmičenja 1938. g. opet u Pragu

Kako javljaju češkoslovačke novine, namerava ČOS prema odluci načelnštva da zamoli Međunarodnu gimnastičku federaciju, da bi se međunarodna takmičenja, koja će se prirediti opet 1938. godine, održala u Pragu, i to prilikom X. svetsokolskog sleta, koji je također određen za tu godinu. Iduća takmičenja drže se, kao što je poznato, 1934. u Budimpešti, a takmičenja, koja će se održati 1936. god., spadaju u okvir jedanaeste olimpijade, koja će se održati u Berlinu, pa stoga bi bilo opravdano da bi se međunarodna takmičenja, predviđena za 1938. god., održala u Pragu na sokolskom tlu. Tu namisao bratske ČOS najtoplje pozdravljamo i nadamo se, da će joj uspeti da ju i ostvari.

Iz jugoslovenskog Sokolstva u Americi

Savez jugoslovenskog Sokolstva u Americi, koji je bio nedavno obnovljen u Čikagu, imao je do sada dve sokolske župe, i to jednu sa sedištem u Čikagu, a koja je najviše dooprinela širenju jugoslovenskog Sokolstva u Americi, i drugu župu, koja već više godina vrlo uspešno deluje na obalama Tihog Oceana, te koja podržava vrlo tesne veze s braćom Čehoslovacima i Poljacima. Ova je župa prošle godine za vreme X. olimpijade u Los Andelesu i omogućila zajednički nastup slovenskog Sokolstva u olimpijskoj arenici, kada je Sokolstvo pobralo velikih uspeha. Kako se čuje sada bi imala da se osnuje u Americi i treća jugoslovenska sokolska župa, i to sa sedištem u Njujorku, gde deluje više jugoslovenskih sokolskih društava, a što na svaki način treba iskreno pozdraviti, jer se time polako sabire naše Sokolstvo oko Jugoslovenskog sokolskog saveza u Americi, a što ujedno uvecava i njegovu jakost, delatnost i autoritet. Međutim ne bi trebalo zaboraviti ni na društva u Južnoj Americi, kada je u Rio de Janeiro, La Paternal, Buenos Aires i t. d., a koja bi također mogla da se povežu u jednu južnoameričku župu, da bi tako podržavala tesnije veze sa severoameričkim Sokolstvom.

klanjam se svima onima, koji u njenje temelje položiše svoje žive.

A kada opet pogledamo, što je u zajedničkoj našoj slobodi kroz ovo 15 godina učinjeno u pravcu našeg međusobnog upoznavanja, zbilježenja, stvarne i praktične saradnje, vidimo da možemo da utvrdimo i da ponosno istaknemo, da je baš Sokolstvo u tom pravcu mnogo i mnogo dooprinelo, a možda i najviše. Alij Sokolstvo ne sme da se time zadovolji. Naše međusobne veze moramo učiniti još čvršćima, upravo čeličnim, a moramo da nastojimo i to, da baš iz sokolske sredine poniče inicijativa, da te veze, i naše sokolske i one političke, dodu do što jačeg odraza i na svim područjima života osobito na kulturnom i privrednom polju. U tom pravcu treba raditi da se međusobno što tesnije povežu sva slovenska plemena bez razlike.

Upućujući bratskom češkoslovenskom narodu i Sokolstvu o sutrašnjem prazniku slobode i samostalnosti naša srdačnije bratske čestitke i deleći s njime svu radost i sreću, jugoslovensko Sokolstvo uz sav svoj narod ponavlja tom prilikom stari proručani zavet: »Vernost za vernost!«

Na zdar! Zdravo!

J. P.

Ispavak

Bratski molimo da se u narednom broju »Sokolskog glasnika« otstampa sledeći

Ispavak

Povodom izveštaja otštampanog u br. 40 »Sokolskog glasnika« od 6.X. f. g. o sednici načelnštva SSS, u kojem se između ostalog javlja o izboru za III. zamenika načelnika SSS brata H. Manohina, Uprave Saveza ruskog Sokolstva saopštava da br. Manohin posle VI. vanredne skupštine SRS u Ljubljani nije uopšte izabran u sastav Uprave Saveza ruskog Sokolstva.

Na dužnost načelnika SRS izabran je br. Dimitrije Kambulin.

Zdravo!

Beograd, 16. oktobra 1933.

Savez ruskog Sokolstva.

Vrš. duž. tajnika:
Br. Vlad. Baukov, s. r.

Starešina Saveza:
Br. Roman Drejling, s. r.

Brat Petar Pavičić

Nemilosrdna i neumoljiva smrt ponovno se zagnala u naše sokolske redove da nam ubrzi jednog dobrog, između najboljih, brata Petra Pavičića, starešinu Sok. društva Split. Iako je još u predvečerje 18. oktobra radio u Sokolskom domu na užvišenom sokolskom radu, čil i zdrav, raspoložen i vedar, drugog je dana javljalo mrtvačko zvono njegovu preranu smrt. Njegova je smrt duboko kosnula svesno građanstvo našeg nacionalnog Splita, a naročito pripadnike Sokolstva, koji su u njemu gledali uzor-Sokola, patriote i nacionaliste.

Pokojni brat Pavičić rođen je u Vrbnju na otoku Hvaru, pred 62 godine, gimnaziju je izuzeo u Splitu, a veterinarske nauke u Beču. Bio je jedan od prvih naših ljudi koji su se posvetili ovoj struci, vrlo važnoj u našem privredi.

Kao već se je isticao svojom ličnošću, te kad je g. 1895. osnovano u Beču hrvatsko-slavensko veterinarsko društvo »Tomislav«, Pavičić je bio prvi predsednik. U tom društvu okupljali su se kao gosti i svi ostali Slovenci, slušači veterinarstva.

Došavši u Split, bio je najpre za mnogo godina veterinarom općine Splita, a kasnije je prešao u državnu službu. Kao veterinar bio je poznat po svim našim krajevima gde je dolazio u direktni doticaj s narodom, nalazeći uvek za svakog čoveka lepu i prijaznu reč. Volio je narod i želeo je promicati njegovo dobro, zbog čega je i čitavu svoju slobodno vreme uložio opet u nacionalni rad, naročito u Sokolsko društvo.

Splitski Sokol gubi u Petru Pavičiću nesumnjično jednog od najzaslužnijih svojih članova, koji je još od 1897. g. neprekidno članom upravnog odbora ili društva ili župe. Od godine 1912. pa do rata i od 1929. godine do danas obnašao je čest starešine. Te je godine izabran također zbog svojih zasluga počasnim članom društva, a g. 1929. podelilo mu je starešinstvo Jugoslovenskog sokolskog saveza diplomiom Kraljevića Marka za sokolski rad.

U Sokolskom društvu Petar Pavičić bio je jedan od onih koji unose u svakodnevni rad, koji najviše žrtvuje za njegov napredak. Bio je jedan od najoduševljenijih Sokola, zbog čega je mogao da sokolskom radu posveti toliki deo svoje živote.

Petar Pavičić nije se nikada video na odmoru. Sve slobodno vreme bilo mu je uloženo najviše u rad za Sokolstvo, a onda u brigu oko Zadruge državnih nameštenika, u kojoj je vršio preteču slobodno vreme uložio opet u načelniku dužnosti.

Preminuo je sasvim neočekivano i bez patnje. Kruta sudbina koja ga je nemilosrdno otrgla od njegovih milih, prištedila mu je barem teške samrte borbe.

Telo mu je bilo izloženo u Sokol domu, gde se je poklonilo njegovim srodom, a onda u predlog stranačkih organizacija. Navada naročito konkretno nekoje slučajevi i moli, da se na nadležnom mestu intervenerira, kako bi se sprečilo mešanje stranačkih uticaja u sokolski rad i u sokolsku organizaciju. — Zaključujemo se, da se pozove bratska Sok. župa u Novom Sadu da ispitira točno da li su po njoj navedeni slučajevi doista usledili po stranačkoj intervenci.

Nastavnik gimnastike u Bjelovaru br. Hortenzije Pavičić bavi se organizovanjem terenskih jedinica, koje bi imale biti formirane naročito u vreme letovanja. Te jedinice trebalo bi naročito uniformirati prigodom taborevnja. U tu svrhu moli, da mu se odobri da u Beogradu u prostorijama Saveza priredi izložbu spreme takovih terenskih jedinica, a onda da održi nekoliko predavanja o njihovoj organizaciji.

Zaključujemo se, da se po tome ne donosi nikakav zaključak, već da se ceo akt ustupi načelniku Saveza da on po njemu daje svoje mišljenje i konkretan predlog.

Sokolska župa Novi Sad izveštava, da se na njezinom terenu događaju premeštaji sokolskih radnika i funkcionara na predlog stranačkih organizacija. Navada naročito konkretno nekoje slučajevi i moli, da se na nadležnom mestu intervenerira, kako bi se sprečilo mešanje stranačkih uticaja u sokolski rad i u sokolsku organizaciju. — Izveštaj br. Švajgar prima se sa zadovoljstvom do znanja. No od priredivanja zbiru župskih statističara odustaje se s razloga jer bi se time stavljalj župe na materijalne izdatke, a koje župe ne bi mogle da podnesu.

Za ozledni fond Saveza referiše br. Dragi, pa se temeljem njegovog referata odobrava: Stanku Tončiću, članu Sok. društva Zagreb II, 1200 Dinara; Marku Vučetiću, Sok. društva Hvar, 200 Din; Franju Lhotskyju, Sok. društva Split, 600 Din; Hilmi Begiću iz Oštrosca 100 Din; Ivi Klemenčiću iz Maribora II 1200 Din; Kostu Poštenjaku, Sok. dr. Imotski, 200 Din; Ivici Segetiju, Sok. dr. Valpovo, 1200 Din; Ivu Kreblu, Sok. dr. Slovenjgradič, 380 dinara; Mari Brodžekovi, Sok. dr. Vis, 200 Din.

Urednik »Sok. glasnika« brat Čelar iznosi da je na jednu izjavu i pisanoj referati odobrava: Stanku Tončiću, članu Sok. društva Zagreb II, 1200 Dinara; Marku Vučetiću, Sok. društva Hvar, 200 Din; Franju Lhotskyju, Sok. društva Split, 600 Din; Hilmi Begiću iz Oštrosca 100 Din; Ivi Klemenčiću iz Maribora II 1200 Din; Kostu Poštenjaku, Sok. dr. Imotski, 200 Din; Ivici Segetiju, Sok. dr. Valpovo, 1200 Din; Ivu Kreblu, Sok. dr. Slovenjgradič, 380 dinara; Mari Brodžekovi, Sok. dr. Vis, 200 Din.

Brat Branko Živković podnosi referat o sokolskoj štendionici. Iznosi mišljenja pojedinih članova uprave Saveza kao i pojedinih sok. župa, pa moli, da bi se danas nešta konkretna zaključilo čime bi Izvršni odbor Saveza izšao kao sa svojim mišljenjem pred zbor župskih starešina i načelnika.

Brat Paunković je mišljenja, da je nemoguće da Izvršni odbor Saveza usvoji jedno jedinstveno mišljenje kao svoje načelno mišljenje, a to tim više, što se iz samih primljenih primedaba vidi da mišljenja među članovima Izvršnog odbora divergiraju baš i glede na sam organizacioni sastav štendionice, kao i na bazu njenoga poslovanja. On je mišljenja, da zbor treba na naprostu podneti referat, i saslušati njegovo mišljenje, koje može da bude savetodavno za daljnji rad oko ostvarenja ove zamisli. — Prima se.

Našim preplatnicima!

Bratski molimo sve preplatnike »Sokolskog glasnika«, koji su zaoštali s uplatom svoje preplate, da istu izvele urediti što pre. U narednom broju stoga priložimo listu naše uplatne čekove. Neredovito plaćanje preplate i veliki zaostaci one moguće željeni razvoj liste, a i nose velike štete. Britski stoga stavljamo na sreću svima preplatnicima da prema svome listu vrše i svoje obaveze.

UPRAVA

Sokolsko bratstvo na rad!

Akcija i apel Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije za pomoć stradaloj braći

Teška elementarna nepogoda strahovito je pogodila severozapadne krajeve naše države.

Velikom poplavom uništeni su čitavi krajevi, seli i imanja, pa tamošnjem pučanstvu, ne bude li milosrda, za prestojeće zimu preti beda i glad.



10 godišnjica ruskog pučkog sveučilišta u Pragu. — Ruska emigracija, iako rastrena po čitavom svetu, ipak pokazuje dosta jaku životnu snagu, osobito na kulturnom polju. Jedan od glavnih kulturnih centara ruskih emigranata nalazi se u Pragu, gde je bilo pre 10 godina osnovano pučke sveučilište pod nazivom Starih ruskih sljenskih institucija, a osobito po uzoru moskovskog pučkog sveučilišta. Ovaj narodni univerzitet imao je pre svega zadatak da poradi na zbljenju Rusi i Čehoslovaka, pa su u njemu za Čehoslovake otvoreni tečajevi ruskog jezika i ruske literature, a za Ruse opet tečajevi češkog jezika. Univerzitet ima danas više odjeljenja, i to odjeljenje za društvene nauke, historičko-filosofsko odjeljenje, prirodoslovno odjeljenje i odjeljenje za studij češkoslovačkih prilika. Pored predavanja i tečajeva, ovaj narodni univerzitet, kojemu staje na čelu ruski naučenjac svetskog glasa, a koji vodi kao rektor prof. dr. Novikov, pridružuje literarne većer te popularne koncerte, na kojima se izvode kompozicije ruskih i čeških kompozitora. Univerzitet radi i na podizanju opšte kulture u Potkarpatskoj Rusiji, a izdaje i više čisto naučnih i a popularnih dela.

Treći Napoleonski kongres u Pragu. Već dva puta nakon rata održali su istoričari a s njima i pisci i stratezi, koji su se posvetili studiju rada velikog Korzikana, francuskog cara Napoleona I, svoje kongrese. Ove godine za treći Napoleonski kongres izabran je u Prag. Ovaj kongres biće ujedno i nova manifestacija češkoslovačko-polskog i francuskog prijateljstva. Čehoslovačka čuva mnoge istorijske dokumente i predmete iz Napoleonskog doba, pa je zato i izabran Prag za mesto trećeg kongresa. S ovim u vezi pridružuje se ovih dana u Pragu i velika Napoleonova izložba, na kojoj su prikazane safigurama na plastički način i nekoje značajnije bitke, u kojima je pobjedio Napoleon.

Pedeset godišnjica velikog poljskog kompozitora Šimonovskog. Ovih dana navršava se 50 godina rođenja Karla Šimanovskog, najčešćenijeg savremenog poljskog komponista, priznatog i slavljenog i po ostalom svetu. Njegove prve značajnije kompozicije datiraju iz godine 1905. Dok se je u početku još povodio za stranim majstorima, Sima-

novski se ubrzo oslobođi njihovog uticaja i počinje da sklada svoju muziku na osnovama narodnih motiva. Od velikih njegovih dela poznate su i osobito cenjene njegove opere »Hagite», i »Kralj Kogers», zatim njegova »Treća simfonija», a osobito njegove mazurke. Danas u slobodnoj otadžbini uživaju Šimanovski pored Paderevskog najveći ugled te stoji na čelu udruženja poljskih komponista dalje je pretsednik poljskog udruženja savremene muzike, počasni doktor najstarijeg poljskog univerziteta Jagielonskog, dopisni član poljske i stranih akademija nauka i umetnosti te nosilac najviših poljskih i stranih odličja.



E. L. Gangl: Tiršovo poslanstvo

U nakladi Jugoslanske sokolske matice u Ljubljani, kao 10 svezak Sokolske knjižnice, izšlo je upravo iz štampe ovo sokolsko delo našega sokolskog prvaka i vode brata Gangla, koje nam, eto, on pruža kao uzdarje svoje velike sokolske duše i plemenitog sokolskog srca uoči 60 godišnjice svog sokolskog života.

Ova lepa brošurica u najsazetišem obliku zaokružava nam i osvjetljuje duhovni lik osnivača Sokolstva dra Miroslava Tirša i ona nam dolazi kao nov, dragocen prilog, koji obogaćuju našu mladu jugoslovensku sokolsku literaturu, pogotovo o Tiršu. Ulaziti u analizu Tirševe duhovne ličnosti nije lako; to može samo onaj, koji je svestranou proučio Tirša i koji je najdublje proučio u njegov život i rad, koji je pravilno shvatio njegovu sokol misao i koji je i sam svoj život i sve svoje delovanje oduhovio sokolskim duhom. Nit učestnost, samo znanje ne bi moglo da tome posluži kad, recimo, pri tome ne bi bilo ono bitne podlage: etičkog, moralnog i estetskog osećaja, kao elemenata bez kojih i Sokolstvo ne bi moglo da postoji i sintezom kojih se ono i oprodilo u Tirševom geniju. Pa i ova brošurica dokazuje nam, da nam jedino sokolski pročaćena duša može najudobljivije i najvernije da govori o Tiršu i o biti i misiji njegovog Sokolstva — duša kao što našeg brata Gangla.

Knjizica sama sebe preporuča, a izšla je sada na slovenačkom, dok se srpsko-hrvatski tekst nalazi upravo u štampi. Cena je knjižici 3 Din. č.—

Župa Bjelovar

SOKOLSKA ČETA CIRKVENA

Naša četa priredila je 1. oktobra o. g. svoju prvu javnu vežbu.

Sudevala su društva Rovišće i Sv. Ivan Žabno, te četa Tkalec, koja je sa svojim nastupom oduševila gledaoca.

Izveden je ovaj program: 1) Proste vežbe naraštaja društva, Sv. Ivan Žabno. 2) Proste vežbe dece Sv. Ivan Žabno. 3) Proste vežbe sokolskih četa (članovi) čete Tkalec. 4) Proste žup. vežbe članovi društva Sv. Ivan Žabno, Rovišće i četa Cirkvena. 5) »Pojmo pjesmu jedinstva« — proste vežbe uz pesmu u nar. nošnjama četa Tkalec. 6) Igre dece. 7) Vežbe na preči Sv. Ivan Žabno članovi. 8) Zahvalni govor pred vratom, koji je održao br. starešina Duro Juršetić. Nakon toga se je razvila pučka svečanost.

Ova je javna vežba neočekivano dobro uspela, premda je ova četa počela pred kratko vreme sa svojim delovanjem.

SOKOLSKA ČETA TROJEGLAVA

Naše selo još nikada nije imalo tako lep i svečan izgled, kao na 24. septembra o. g., kad je ovdješnja četa priredila svoju drugu javnu vežbu uz veliko učestvovanje okolišnih sok. društava i četa. Oko 2 časa po podne stigli su br. Sokoli i Sokolice u velikom broju iz Batinjana, Brekinjske, Dar, Breštove, Daruvara, Dežanovca, Bijele i Imsovaca. Gosti su stizali sa svih strana, tako da je gledalaca sa Sokolima bilo preko 1200. Cela javna vežba dobila je karakter malog sletja. Oko 3 časova bila je povorka kroz selo, koja je ostavila dubok utisak na mesne seljake, koji nisu toliki broj Sokola nikad videli. Oko 4 časa započela je javna vežba. Nastupili su skoro svi Sokoli, neki u prostim vežbanama, a neki na spravama. Publike je dala priznanje burnim aplauzom. Načrtočito se istakle mlađe kategorije u preciznosti, ozbiljnosti i sokolskoj disciplini kod svih nastupa. Čarstvo nije posve zadovoljilo. Sve su vežbe izvadene uz glazbu daruvarskog Sok. društva. Posle svršenog opfoda, pred svrstanim kategorijama održao je vrlo lep i sadržajan govor br. načelnik Dimitrije I. Momčilović, koji je ista kao moralnu i nacionalnu ulogu So-

kolstva na selu. Zatim je osviranu državna himna uz burno klanjanje Nj. Vel. Kralju Aleksandru i Prestolonasledniku Petru, kao i Jugoslaviji. Pošle toga razvila se je veselica. Moralan uspeh održan, a materijalan vrlo dobr.

Župa Maribor

SOKOLSKO DRUŠTVO LJUTOMER

O delovanju tega društva se malo ali nič ne sliši, a to ni prav. Ni prav radi tega, ker mi moramo pokazati javnosti kaj zmoremo in da poverenje, ki ga imamo na najvišem mestu, je opravljeno. S tem se da pobudi mnogim našim edinicam, ki trdijo, da pri njih ni mogče vsestrano delovanje. Tem več, ker je Ljutomer obenem sedež sokolskega okrožja, iz katerega bi se moralni dati inicijativi vsem podrejenim edinicam v tehničem in prosvetnem oziru. Ni moj nameen govoriti o tehničnem delovanju tega društva, ki je tudi na višku. Smelo trdim, da se z dramatskim odsekom kot ga ima Ljutomer, more pohvaliti le redko naše društvo. Ta odsek deluje tisoč in skromno, toda stalno in sigurno. Po leg nacionarnih komadov se loteva tudi operet, ki zahtevajo mnogo več spoznlosti in priprav, kot pa burke in veselije. I soboto 21. tek. meseca in v nedeljo se je prikazivala komična opereta »Mam zelle Nitouche« (Navihanka). — (Zakaj komadi tujega izvora, če imamo dovolj svojih jugoslovenskih oziroma slovenskih? Op. ured.) v režiji br. Martinaka. V podrobno oceno se ne morem spuščati, ker nisem strokovnjak. Kdor pa je videl ta komad, ne more verjeti, da so igralci le dilettantje, ki poleg igralskega talenta imajo samo mnogo dobre volje in sokolske vztrajnosti. Nemožeće je povedati kdo je bil boljši. Pres. Kukovčeva, Martinakova, Vilar... vsi so bili na svojem mestu. Dvorana je bila vsakokrat nabitno polna, kar bodi priznanje požrtvovalnim igralcem.

Zal, da se je le premašo reklamiralo pri okolišnih bratskih edinicah. Na splošno zahtevo se bo igra ponovila v nedeljo 29. oktobra, na kar se pozarjajo vsi prijatelji Sokolstva, ki si igre niso ogledali iz bilo katerega razloga. Dobro bi bilo, da se igra ponovi na vseh okolišnih odrih, kjer je le mogče (Mur. Slobota, Ptuj).

Zal, da se je le premašo reklamiralo pri okolišnih bratskih edinicah. Na splošno zahtevo se bo igra ponovila v nedeljo 29. oktobra, na kar se pozarjajo vsi prijatelji Sokolstva, ki si igre niso ogledali iz bilo katerega razloga. Dobro bi bilo, da se igra ponovi na vseh okolišnih odrih, kjer je le mogče (Mur. Slobota, Ptuj).

Župa Mostar

TROMESEČNA SEDNICA SOKOLSKIH ČETA

U nedelju dne 15. okt. održana je tromesečna sednica svih jedanaest sokolskih četa u Konjicu. Sednici je prisustvovao 60 izaslanika četa, a od župe Mostar bili su izaslanici brat Hasan Dikić i brat Milivoj Jelačić.

Na sednici se raspravljalo pored podnešenih redovith izveštaja još i o poljoprivrednoj izložbi, koja je priredena toga dana Konjicu, a tako isto i o poljoprivrednoj izložbi za iduću godinu. Osim toga raspravljalo se i o osnivanju nabavljačke i prodajne zadruge Sokolske župe Mostar, čija su pravila već odobrena od Saveza za-

lesnog vaspitanja, dosta je zanemarena baš u Osijeku, koji inače ima mnogo sportskih društava, ali s vrlo jednostranom delatnošću, koja se u 99% pokazuje u nogometu.

Sokolstvo, čija je inicijativa i prvenstvo u populariziranju aktivnog telesnog vaspitanja uopće poznata propagira i laku atletiku i zanemarene grane telovežbe. Tehnička vodstva župe i osječkih društava vrše u tom pravcu upravo temeljne zadeće.

Samom lakoatletskom mitingu pretvodile su prijateljske utakmice u odbojci. Zahvaljujući materijalnoj pomoći uprave župe Osijek, Sokolsko društvo Osijek g. g. pozvalo je odličnu vrstu S. d. Maribor, prvaču Saveza SKJ u odbojci da u Osijeku odigra nekoliko prijateljskih utakmica. Radi zapreke nije moglo proti mariborske vrste nastupiti vrsta S. d. Vukovar, prvak župe, te su utakmice odigrane s članovima i naraštajem S. d. Osijek g. g. Obe su utakmice završene pobedom Mariborčana i to 2:0. Prvac Saveza SKJ u odbojci pokazali su odbojku u sasvim novoj formi: u savršenoj harmoniji igrača, u apsolutnoj disciplini, hladnokrvnosti, bez jedne reči i u potpunom tehničkom svidavanju svih finesa igre. Iskustva i savršeni način igre doneo je svakako mnogo koristi i igračima i gledaocima.

U 9 sati počeo je sam lakoatletski miting, i to trčanje u prirodi (krozkontri). Trčali su članovi i naraštajci na pruzi od 2400 m, članice i naraštajice na pruzi 1500 m. Pre trčanja izvršen je lekarski pregled svim učesnicima. Sudjelovalo je 11 članova, 19 naraštajaca, 7 članica i 19 naraštajki, ukupno 56 učesnika. Osim članova osječkih sokolskih društava sudjelovali su nekoji osječki sportski klubovi i to: Slavija (1), Građanski (1), Makabi (6) i Hajduk (2). Pruga je išla od sokolskog doma — ulicama Tirševom, Zagrebačkom, Aleksandrovom, pukovničkim vrtom, pokraj Drave, Radicevom, Aleksandrovom, Beogradskom, Tirševom do sokolskog doma. Rezultati trčanja su vrlo lepi i zadovoljavajući.

Ovo trčanje, prva priredba te vrste u Osijeku uopće, pobudila je o, ču pažnju prolaznika i publike. Nadajmo se, da je time udaren temelj i da će u buduće biti odaziv, a naročito od strane sportskih klubova, već.

Popodnevni, raspored na uzorno uredenom letnjem vežbalištu Sokolskog društva Osijek g. g. počeo je u 14.30. Pohvalno je, da su takmičenju pristupili i članovi S. d. Maribor matica, bez pripreme. Pokazali su, a naročito simpatični brat Požar, uzorne stilove skokova i trčanja.

Rezultati i ovih takmičenja vrlo su dobri.

Radi poodmaklog vremena otpale su nekoje točke obilnog rasporeda: stafeta naraštajaca, bacanje lopte ženskog naraštaja i trčanje članova na 800 metara.

Tehničko vodstvo gornjogradskog sokolskog društva, a naročito načelnik brat Ladenhauer, inicijator i voda celog mitinga, mogu biti s uspehom istog vrlo zadovoljni. Miting je u propadanju pravcu izvršio svoju zadaču: istina više medu samim učesnicima-takmičarima nego kod posmatrača, koji nije bilo baš mnogo. Ali i posmatrači imaju sigurno drugo mišljenje o lako atletici. Preko 150 takmičara i takmičarki ujedno je i dokazom da zanimanje za lakoatletske grane raste. Dokaz je to, što sokolska društva intenzivno gaje laku atletiku. A to može biti i najbolje, zaslужeno, zadovoljstvo onima, koji su lepo i uzorno uredili letnje sokolske vežbalište.

Iza toga pevalo se i klicalo jugo slovenskoj Istri. Iza toga je povorka krenula u Sv. Jelenu, gde je za mlade u Narondom domu pripravljeno kruta i mleka. Ovde je brat Kovač, taknik društva iz Crikvenice, održao kraljevsko predavanje o »Sokolskom sletu«, koji će se održati 1934 god. u Sarajevu i Zagrebu.

Decu su pratili mnogi roditelji, nastavnici osnovne škole Crikvenice, prijatelji Sokola. U Narod. domu su mnogo pevalo, a nakon odmora se svravajući vratili svojim kućama.

Župa Sušak - Rijeka

SOK. DRUŠTVO CRIKVENICA

15.0. m. naša sokolska mladež pravila je u prirodi. Pred Sokolskim domom u Crikvenici sakupila su s Sokolska deca i naraštaj iz Crikvenice, Selaca i Sv. Jelene, 260 svega na broju.

Pod vodstvom svojih prednjaka krenula je povorka uz pesmu lepim redom kroz Crikvenicu, te obalom d. malog poluotoka »Kačjak«, gde je održan mali odmor. Brat načelnik Jazbec upozorio je mladež na Učku, koji je lepo videla i braću, koja podno nj.

Iza toga pevalo se i klicalo jugo slovenskoj Istri. Iza toga je povorka krenula u Sv. Jelenu, gde je za mlade u Narondom domu pripravljeno kruta i mleka. Ovde je brat Kovač, taknik društva iz Crikvenice, održao kraljevsko predavanje o »Sokolskom sletu«, koji će se održati 1934 god. u Sarajevu i Zagrebu.

Decu su pratili mnogi roditelji, nastavnici osnovne škole Crikvenice, prijatelji Sokola. U Narod. domu su mnogo pevalo, a nakon odmora se svravajući vratili svojim kućama.

Župa Varaždin

SOKOLSKO DRUŠTVO MURSKO SREDISTE

U nedelju 15. oktobra ov. g. obavljeno je na najvećaniji način otvoreni i posvećenje prvega sokolskog doma na teritoriji varaždinske sokolske župe. Uz pripremo Saveza i banovine a uz maran trud sveukupnog članstva: društva Murško Središte, sazidan je na samoj obali Mure vrlo lep i prostorn sokolski dom, koji će biti središte sveg kulturnog i nacionalnog rada tog naprednog mesta.

U subotu naveče priredena je uz sudjelovanje vatrogasnog muzike bakljada.

Već ranu ujutro na 15. ov. m.

ROSIJA - FONSIER • DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE • BEOGRAD

Govorom domaćeg starešine brata Đorđe Grabara, započela je sama svećanost otvorenja doma, koji je uz govor otvorio br. ban, dočim su blagoslav obavila tri župnika. Gosp. župnik Rodić održao je lep patriotski govor. U ime župe govorio je brat Belčić, te je njegov govor često prekidan odobravanjem. O podne održan je za uzvanike zajednički ručak u domu, kojim prigodom je palo takoder lepih govor. Govorili su osim br. bana braća Belčić, dr. Šantel, dr. Sloboda, Grabar, Gudel, Bodlović, dr. Blašić, pukovnik Vlašavljević i župnik Rodić.

Posle podne u 3 sata održana je na krasno uređenom vežbalištu javna vežba, koju je posjetio toliki broj svećata kao još niti jednu priredbu do sada. Najpre su nastupile sve kategorije domaćeg društva, ukupno 97 vežbača i vežbačica i odlično izvele, pod vodstvom načelnika br. Sadara, za tu zgodu sastavljene uspele vežbe. Iznaj nastupili su članovi (98) predvođeni župskim načelnikom br. Sulognjem, te članice (31) pod vodstvom zamenice župске načelnice sestre Gudel. Iza tih vežbi odaslanji su pozdravni brzojavi Nj. Vel. Kralju, Nj. Vis. Prestonosledniku i Izameniku starešine br. Engelbertu Ganglu, svim prihvaćenim uz burno odobravanje naroda. Sledila je odbjaka između Murskog Središta i Donje Lendave u kojoj su potočani pobedili. Naraštaj konjičkog otseka iz Čakove ponosno se je iskazao izvrsnim volježovanjem. Vežbu je zaključila varażdinska vrsta na preči, koja je teškim izvedbama zadivila prisutne.

Uz gotovo čitavo Sokolstvo Medijske, sudjelovala su na proslavi i društva iz Varaždina Ivana i Lepoglave, te iz Donje Lendave, Petešovca, Beniče i Dravskog Središća, mariborske župe, i Laškog, celjske župe.

Posle javne vežbe održana je na rodna zabava, a naveče u domu akademija, koja je započela uspeliom živom slikom domaćeg društva, pa vežbama s puškama muške dece domaćeg društva pod vodstvom malog Dragace Bišćana, skupinama domaćeg društva, članica iz Varaždina, članova iz Vratinske, te članova iz Varaždina na rukama.

Ova nuda sve uspela priredba agilnog društva Mursko Središte neka im bude poticajem za dalji rad, a uzorom svim ostalim jedinicama naše župe kako se provodi pravo sokolsko delo.

SOKOLSKO DRUŠTVO PRELOG

U prisustvu sveukupnog članstva, te većeg broja gostiju održana je 30. septembra ov. g. proslava 100-godišnjice rođenja našeg dubokoosćajnog

pesnika, ljubimca dece i gorljivo ideologa jugoslovenske misli Zmaja Jovana Jovanovića sa sledećim rasporedom: 1) Pozdravna reč. 2) Petru Prešeroviću prigodom prenosu kosti iz Beča u Zagreb, deklamirala s. Jolanta Pavčec. 3) Predavanje o pesniku, govorio br. Viktor Herman, društveni prosvetar. 4) »Pero kao doktor«, igračak. 5) »Da sam ja kralj«, recitirao br. Stjepan Božek. 6) »Leti pčela malena«, pevao dečji zbor. 7) »Kako bi to stajalo«, govorio br. Ernest Sebastian, i 8) »Tiho noći«, pevao dečji zbor. Sve su tačke programa izvedene precizno i primljene s oduševljenjem. — V. H.

NOVA SOK. ČETA U BISAGU

Inicijativom brata Mate Belobrka došlo je 24 IX ove godine do sastanak prijatelja Sokolstva na kome je zaključeno, da se i u Bisagu osnuje sokolska četa. Konstituirajuća skupština odredjena je za 15. oktobra ov. g. i na skupštinu je došlo 40 građana i seljaka, koji su, saslušavši opširno razlaganje župskog prosvetara brata Vladimira Deduša, osnovali četu i izabrali ovu prvu upravu: starešina Stjepan Potlaček, zam. star. Stjepan Lunjek star., tajnik Gabro Vujica, blagajnik Josip Šviben, načelnik i prosvetar Mato Belobrk, zam. načelnika Mato God, revizori Baltazar Pošta i Anton Klepac te odbornici Milan Petak, Bli. Vilim, Alojz God i Tomo Bručić.

Nakon izbora ove uprave protumačio je istoj izaslanik župe, br. Deđuš, rad i dužnost uprave potakavši ih na što intenzivniji rad.

Župa Zagreb

SOK. DRUŠTVO ZAGREB III

Komemoracija smrti Vladimira Gortana

Sokolsko društvo Zagreb III sastavljeno je velikim delom od izbegličaka iz Istre i Gorice. 18. o. m. u 8 sati ispunili su oni veliku dvoranu I ženske gimnazije na Katarinom trgu da nekoliko časaka posvete pobožnim mislima na svoje nesrećne zemljane, koji su živote svoje dali za stvar, zbog koje su hiljada drugih morali napustiti svoja ognjišta s vrlo neizvesnom namom, da će se ikada na njih povratiti. Čim je čovek pristupio na taj zbor imao je utisak da se nalazi u hramu, gde se misli sabranih ne bave običnim stvarima svakidašnjeg života. Svečana tišina vladala je stalno i pre početka tužne priredbe. Za čudo je kako u izvesnim momentima sredina sugestivno utiče na skupove, kao i na pojedince.

Dvorana je bila dupkom puna. U 20 sati starešina Sok. društva br. dr. Ivo Ražem otvorio je svećanost prikazavši u nekoliko toplih reči svrhu sastanka. Niže bio momenat da se ovakvoj priredbi dā neki bučan publicitet. Sećajući se narodnog mučenika koji je narodnoj stvari pre četiri godine dao svoj život, i ostalih patinika u Istri i Gorici, izbegli Jugosloveni ne demonstriraju i ne protestuju, nego dostojanstveno želete da ispune dug prema Vladimиру Gortanu i svom nesrećnom začijaju. U svojim dušama svaki Istranin i Goričan danas potkrepljuje čvrstu veru u uskrsnuće i nadu da Gortanova žrtva nije bila uzaludna. Sokoli tu veru i nadu gaju u prvom redu spremni na nove žrtve za Jugoslaviju, koja počinje tamo gde se nalazi Gortanova sveži humak.

Tada je, pod vodstvom dirigenta br. Gortana, mešoviti zbor naraštajaca i naraštajki iz istarskog konviktova savršeno otpevao dirljivu »Himnu Istre«. Pevanje je nagradeno potpuno zasljenim burnim aplauzom.

Zvonkim glasom, prekrasnom dikcijom, u aksentu koji može da služi kao školski primer, mala Zlata Hegi recitovala je prigodne stihove Josipa Kraljića: »17. oktobra na dan pogibije Vladimira Gortana«. Posle jedva stišanog aplauza Zlata Hegi je deklamovala i drugu Kraljićevu pesmu: »Ne kloni, majko!« Stihovi proizili neposredno iz pesnikove ojadene duše, u tom momentu rečeni na usta jedne nevine devojčice naglaškom dečije iskrnosti, proizvele su na slušatelje takav utisak, da niješno oko u dvorani nije ostalo bez suza. Naraštajac Mladen Lokar isto tako dobro i osećajno govorio je pesmu Rikarda Katalinića — Jeretova: »Vladimiru Gortanu«, a za aplauz pesmu »Prste k sebi« od J. Kraljića.

Ing. Vlado Anžlovar je govorio o tragediji, koja je bila posledica jednog nečuvanog »suda« pod predsedništvom generala Kristinića. U uvodnoj reči na glasio je br. Anžlovar da sastanku nije cilj da se širi mržnja protiv jednog naroda, kako će se možda negde pismati u prikazu ove komemoracije. Mi nećemo mržnje, već hoćemo pravdu. Mrzimo nešto drugo u ovaj čas i uvek, mrzimo zločin, koji je izvršen nad Vladimirovom Gortanom, i mržči ga mi se zavetujemo da ćemo se protiv svih zločina boriti. U svom govoru predavač je evocirao svu tragediju našega naroda, koji je izgubio pod tadinom pravo da se služi svojim materinjim jezikom i Bogu kad se moli, komu su oteta sva kulturna dobra, uništene tolike narodne škole, ugušena štampa, koja je još prosvetno uticala na na-

rod. Objasnjava duševno stanje narodne omladine, naročito inteligencije. Osobito podvlači duševno stanje po-knjoga Gortana, koji je naveden da se lati sile protiv sili. On je doživeo tračak sunca slobode 1918. godine, i iskusio gorčinu razočarenja usled izvršene prevare i nevere. Delikat Gortanov i četvoricu njegovih drugova sa-

stoji se jedino u tome, što su za vreme izbora 1929. za fašistički parlament agitirali u narodu da se ne glasa za kandidate fašista, koji su uništili sve narodne tekovine u Istri, i taj delikat je kažnjiv streljanjem u ledu Vladimira Gortana, i doživotnom robijom druge četvorce, koji i danas čame u rimskoj tamnici. Kao dokazni materijal na sudskom zelenom stolu stajalo je sokolsko pero s Gortanovog sokolskog kalpaka. I Sokoli iz Istre, uime zagrebačkog Sokolstva, na poziv predavač odali su svome bratu mučeniku posebnu ustajanje ostavši u pobožnoj sunjtu die minute.

Komemoraciju je završio br. dr. Ivo Ražem izrazivši zahvalnost prisutnim gostima i svima članovima društva, koji su priredbu u takoj impozantnom broju posetili, pa je pozvao prisutne da: mesto svih fraza, kao zavet koji nameće uspomena najnovijih žrtava kliknuti: Živeo Kralj! Slava Gortanu! Živea Jugoslavija!

Cela dvorana je intonirala državnu himnu!

U programu priredbe je predviđeno da se posle komemoracije održi sastanak članstva Sok. društva Zagreb III. Društveni tajnik brat Viktor Jurčić i načelnik brat Pajalić održali su referate o dosadašnjem radu društva u ovoj godini. Ti referati služili su kao podloga diskusiji o dalnjem radu i potrebljima društva.

SOKOLSKA ČETA PODSUSED

U nedelju, dne 15. oktobra, obavljena su u Podsusedu međudruštvena takmičenja u lakoj atletici između Sokolskog društva Zagreb i Sokolske čete u Podsusedu. Ove dve sokolske jedinice pokazuju u svakom pravcu sokolskoga rada zavidnu aktivnost. Ne

samo da su uspele podići svoje domove (u Stenjevcu je ove godine dom otvoren, a u Podsusedu je davno pod krovom, a treba još nešto malo sredstava, da se i on dovrši), nego u stvarnom radu u vežbaonicu i u prosvetljivanju svoga članstva i naroda u svom kraju mogu da posluže za primer mnogima brojno jačim društvinama.

Obe jedinice neguju sve televizijske discipline. Tako su mogle da prirede i ovo takmičenje u lakoj atletici. Utakmica je vodena pod vodstvom br. Huberta Jerasa, načelnika Sok. društva Zagreb I, koji je matično društvo čete u Podsusedu. Sudija su braća: Rutar, Čulić, Novaković i Lukić.

Natecanje je počelo u 13 sati i 40 minuta. Takmičilo se je u ovim disciplinama: bacanje kugle, kopljala i diskasa, skok u vis i u daljinu, trčanje na 100 m i na 1000 metara. Za natecanje se je prijavilo 5 članova od društva Stenjevac i 14 članova od Sok. čete u Podsusedu.

Najbolji ostvareni rezultati su ovi: Trčanje na 100 m 12,4 sek. Trčanje na 1000 m 37^{1/2} sek. Bacanje kugle 15,45 m. Bacanje diskasa 28,40 m. Bacanje kopljala 37,40 m. Skok u daljinu 5 m. Skok u vis 1,40 m. (Kod skoka u vis već je bio sumrak, te se radi toga i kličku: Živeo Kralj! Slava Gortanu! Živea Jugoslavija!)

Ovom natecanju prisustvovalo je lep broj braće iz Sok. društva Zagreb I i jedan deo sokolske fanfare toga istog društva.

Za vreme intimne zabave, koja se posle takmičenja razvila u podrumu kod tvornice cementa, svodeni su rezultati utakmice, tako da je okružni načelnik brat Boro Vuksan, koji vodi četu u Podsusedu, mogao još iste večeri proglašiti sledeći rezultat: pobedila je četa Podsused sa 64 protiv 41 bod Sok. društva Stenjevac.

Pojedinačno rezultat izgleda ovako: I. br. Matuka sa 18 bodova; II. br. Klačić sa 17 b.; III. br. Gregorat (Stenjevac) sa 16 bod.; IV. br. Glumbić sa 14 bod. (Stenjevac) i V. br. Pataki sa 10 bodova.

Kupimo staro bradiće

Dopise z navedbo cene pošljite: Sokolski četi Sv. Jakob, pošta Dol pri Ljubljani.

Pozor Sokolii!

Sokolske svečane i vežbače potrepštine. Najjeftinije prodaje: G. Horvat, dobavljač Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije Zagreb, Frankopanska ul. 9

Širite sokolsku štampu!

Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

I. sveska:

II. " III. " IV. " V. " VI. " VII. " VIII. " VIII. a " IX. " X. " X. a "

E. Gangl: O sokolski ideji. Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo. Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj. Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen. Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla. Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš. Jan Kren: Cilj sokolskih teženj. E. Gangl: Tyrševa Sokolstvo. (Sloven. tekst). Isto. (Srpsko-hrvatski tekst). Dr. Niko Mrvoš: Pogledi i misli dr. M. Tyrša. E. Gangl: Tyrševa poslanstvo. (Sloven. tekst). Isto. (Srpsko-hrvatski tekst).

Svaka sveska stoji 3 Din

PUTEVI I CILJEVI

U tvrdom povezu 8 Din

ODBOJKA (VOLLEY BALL)

U kartonu 12 Din

Franjo Mačus: Praktički udžbenik českog jezika. U kartonu 15 Din

Dr. Viktor Novak:

Miroslav Ambrožić: METODIKA SOKOLSKE VZGOJE U tvrdom povezu 36 Din

Franjo Malin:

ČEHOSLOVACI I ČEHOSLOVAČKA U kartonu 15 Din

Jugoslovenska Sokolska Matica

Ljubljana, Narodni dom 458-42

Telefon 25-43 / Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831